

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את שמחתך

השמח בחלקו • פרק יז'

נודעו דברי חז"ל שאמרו (אבות ד, א) איזהו עשיר השמח בחלקו. כל אדם ואדם יש לו, את שורשו וחלקו שלו. כאשר הוא מגיע לשורשו שלו, הוא שמח בחלקו. נקודת השמחה השלימה בוודאי נמצאת במקום השלם, ששם האדם השיג את חלקו. ומי שהשיג באמת את חלקו, הרי שהוא שמח בחלקו. אבל כאשר הוא לא הגיע לחלקו הגמור, מה כן יש לו, יש לו חלקו המשתנה והמתחלף. זה מה ששייך לרוב בני האדם. רוב בני אדם אין להם נגיעה, בעשיר השמח בחלקו השורשי. אך ברובד היותר חיצוני, למי שלא הגיע לחלקו הגמור, היכן מונחת השמחה, הנקודה הזו צריכה יותר הרחבה וליבון.

כח הכבודות שבנפש

נקדים לזה ונבאר את שורש הדבר, כל דבר יש לו היפך, היפך של השמחה היא עצבות. שורש העצבות הוא ביסוד העפר. העפר יסודו הוא, כוח הכבודות שבעפר. בין הארבע יסודות, אש, רוח, מים, עפר, יסוד הכבד ביותר הוא עפר. וברור שהעצבות באה מהכבודות שבעפר. כי כשמתגלה כוח של עצבות בנפש האדם, אז בחלקים המתחדשים והמשתנים שבו, הוא לא יכול לשמוח. כל דבר שהוא מתגלה מצד יסוד העפר, אז האדם רוצה קביעה וקיימא, הוא רוצה שיהיה קביעות למהלך. הכבודות שב-עפר לא נותנת מקום לשינויים, היא רוצה להעמיד את הדבר, כאן נמצא, כאן היא, העמד דבר על חזקתו, זה מקומו, זה הוויתור, זה צורתו, זה שורשו.

בני אדם רגילים תמיד לומר, שבבית הכי טוב. כמובן יש מה שבני אדם רוצים לצאת למקומות אחרים, אבל בבית טוב. למה בבית טוב להם, כי שם זה מקומו, שם זה

דע את ביטחונך סוגיית הבטחון בגשמיות ובמכשירי הרוחניות

המייחס לעצמו את התוצאה – אסור בהשתדלות

לכשנתבונן בהיקף הדבר, נבין שיש כאן נקודה יסודית עמוקה. כפי שאומר הרמח"ל, וכמבואר בדברי הרב דסלר ועוד רבים ע"פ דברי רבותינו, כאשר האדם פועל מכח נקודת הגשמיות, הרי שכמו שהתחדד בעומק, בין אם הוא פועל השתדלות בגשמיות מוחלטת, ובין אם הוא פועל השתדלות במכשירי רוחניות, הרגשתו היא ש'אני פועל', וכאן מונח צד של כפירה. ולפיכך האופן הנכון הוא, שאפילו כאשר הוא פועל, עליו להעמיק את האמונה שעל אף שההשתדלות נעשית מצידו, אולם התוצאה תלויה במי שאמר והיה העולם.

כמובן שאילו אדם היה מאמין באופן מוחלט שהכל תלוי במי שאמר והיה העולם, הוא לא היה צריך השתדלות או שהיה נצרך למעט השתדלות, אולם אפילו מי שעדיין יש בו כח של כפירה בנפש והוא כן צריך לפעול, לאחר שהוא פעל את הנדרש לצורך השתדלות, עליו להתבונן ולהבין שהכוח שפועל למעשה, זהו הבורא עולם בלבד, ולאחר שהאדם פעל מצידו את שלו, הקב"ה יעשה עם זה כרצונו, בבחינת 'רובן העולמים אני עשיתי את שלי, אתה עשה את שלך' (שמות רבה כג, ח), אבל בשום אופן אסור לסבור שאם האדם פעל, הרי שהכל נפעל על ידו חס ושלום. אדם שלאחר שעשה את הנצרך עדיין מרגיש שזה לגמרי תלוי בו, הרי הוא נשאר במדרגת הכפירה של ההשתדלות, ולא התרומם כלל.

ענין זה מבואר בדקות בדברי רבותינו, שכאשר אדם מרגיש שכל הפעולות מיוחסות אליו, אסור לו לפעול כלל. רק אם הוא במהלך שהוא מגדיל את האמונה והבטחון מעי-קרא, ומאידך מקטין את ההשתדלות, וגם באותו חלק של ההשתדלות שהוא פועל, הוא משריש שהבורא עולם הוא המוציא לפועל של הדברים, רק לאדם זה מותר להשתדל.

סיכום גדרי ההשתדלות בגשמיות נסכם בקצרה את הנאמר אודות החלק הראשון של השתדלות בגשמיות. תחילה נעמיד באופן ברור: בודאי שכסדר מהלכו של עולם, כל אדם צריך לעמול ולהשתדל בגשמיות לפרנסתו. מה הוא גבול ההשתדלות? הדבר משתנה מאדם לאדם בהתאם לשיעור דרגת האמונה והבטחון שלו מחד, וכח הכפירה שבנפשו מאידך. אולם הצד השווה אצל כולם, שמאותה דרגה בה הוא מצוי, עליו להגדיל כסדר את אור האמונה, להוציא לפועל את אור הבטחון, ולהקטין את כח הכפירה שבנפש ובהתאם להקטין את ההשתדלות.

גם כאשר אדם עמל לפרנסתו, עליו להכיר בכוחות נפשו שהצורך שלו לעמול הינו קנס שנובע ממקום הכפירה שבנפש. וממילא כאשר הוא עמל להגדיל את אור האמונה והבטחון ולהקטין את כח הכפירה וההשתדלות, הרי שכל נקודת הרחבה של ההשתדלות קשה בעיניו מאוד. ואף שפעמים אין ברירה וצריך לעשות אותה, אבל בד בבד יש לשמר את כח השמירה בעומק נפשו ע"י התבוננות מתמדת. אכן, בנוסף לאמור, נצרכת תפילה וסייעתא דשמיא שהרחבה תהיה במקום הנכון, אבל מעיקרא השאיפה היא שנקודת ההרחבה תלך ותקטן.

אילו כח ההשתדלות שבדור דידן היה בנוי על מהלך הדברים דלעיל, בודאי שהיה בכך כדי להגן על חלק גדול מאד מכל הפרצות שאנו עדים להם, שהחריבו לחלוטין את

דע את ביטחונך סוגיית הבטחון בגשמיות ובמכשירי הרוחניות

קדושת כנסת ישראל - הן מצד המקומות שבהם לומדים, הן מצד התוכן שלומדים, והן מצד המקומות שבהם עובדים - באופן שהכל פרוץ לארבע כנפות הארץ, וקדושת אור האמונה והבטחון פרוצה לחלוטין.

'מכשירי הרוחניות' כפי שחילקנו בתחילת הדברים, ישנם שלושה חלקים בבטחון: בטחון בגשמיות, בטחון בהכשרה לרוחניות, ובטחון לרוחניות עצמה.

לאחר שעסקנו בחלק הראשון של בטחון בגשמיות, נעסוק עתה בשלב העליון יותר של בטחון במכשירי הרוחניות, ותחילה נגדיר מה הם מכשירי הרוחניות.

נקוט דוגמאות פשוטות שכל אחד מאיתנו מכיר. ישנו בחור שמסיים ישיבה קטנה, לקראת כניסה לישיבה גדולה. באיזו ישיבה גדולה הוא מעוניין ללמוד? כמובן, אנו עוסקים בבחור שהשאיפה שלו נובעת משיקולים חיוביים, שמעוניין ללכת למקום תורה שממנו יפיק את התועלת המקסימלית, מבלי שמתערב בשיקוליו עניינים של כבוד ושאר דברים זרים ושונים.

אכן, ביחס לעצם הסוגיא של השגת לימוד התורה עצמה, הרי זה שייך לסוגיית הבטחון ברוחניות, שבעז"ה נעסוק בה בהמשך. אולם כאשר אנו דנים ביחס לסוגיא של מקום הלימוד, אמנם בוודאי שאין זה שייך לסוגיא של בטחון בגשמיות [אלא אם כן הוא חושב על טיב האוכל בישיבה...], אולם מאידך לא ניתן להגדיר זאת כבטחון ברוחניות כפשוטו, שהרי רוחניות ממש הינה עמל התורה, ולכן ההגדרה היא שזהו כלי שמכשיר לקראת עמלה של תורה. [כמובן, שהגדרה זו שייכת ביחס לישיבה, ביחס לסוגיא מינה, ביחס למציאת שידוך, וכן דברים נוספים שאדם פוגש בהם במהלך היקף החיים].

שיעור ההשתדלות כאשר אדם לא מסתכל באופן הנכון על הדברים, הוא מעמיד את כל השליטה בעניינים הנ"ל מכח עצמו. אם נתמקד בדוגמא הפשוטה שהזכרנו, כאשר בחור רוצה להתקבל לישיבה פלונית, מה הוא עושה לצורך כך? כמובן, מאחר וסוף סוף יש לו גם אמונה, הרי שהוא גם מתפלל על כך, אולם מלבד זאת מה הוא עושה?

המציאות מוכיחה, שרבים מנסים להפעיל את כל הקשרים שבעולם מכל צד וכל כיוון כדי להשיג את המטרה, שיזכה להגיע לאותו מקום תורה שהוא רוצה ללמוד בו. בעומק, מהיכן נובע מהלך זה בנפש שהוא מפעיל את כל הכוחות הללו? מאותו מקום שהוא מרגיש שאין הדבר תלוי - אלא בי!

עלינו להבין, שמכשירי רוחניות - אינם רוחניות ממש. ולפיכך כמובן שיש צורך בהשתדלות גם שם - כפי שיעור האמונה ושיעור הכפירה שלו, ובוודאי שעל האדם להשתדל בזה לא פחות מהעוצמה שהוא משתדל בגשמיות. ואדרבה, אדם שבגשמיות ישתדל מעבר להשתדלות הוא הוא משקיע במכשירי הרוחניות, בהכרח שהרוחניות חשובה לו פחות מהגשמיות.

אולם מעבר לשיעור שהוא משתדל בגשמיות - שאותו הוא משקיע עבור מכשירי הרוחניות [נדגיש שוב, שאיננו עוסקים ברוחניות עצמה, אלא במכשירי הרוחניות], עליו לדעת שאף השתדלות זו - מקורה מכח הכפירה שבנפש, ולפיכך אף מי שמשקיע השתדלות כדי להתקבל לישיבה, להכניס את הבת לסמינר, או לקדם שידוך שנראה לו כמוצלח, עליו לדעת שכל ההשתדלות המרובה של טלפונים לפלוני שימליץ אודותיו, ובקשה מפלוני שיברר עבורו במקום זה או אחר, שיעור ההשתדלות שעליו לפעול, הינו כפי שיעור האמונה והבטחון שלו מחד ושיעור הכפירה שלו בנפש מאידך.

כאמור, בוודאי שנצרכת לכך השתדלות, ואף נצרכת תפילה, אולם בנוסף, יש ליזכר שנצרך גם בטחון. ובדוגמא הנ"ל, כאשר בחור רוצה להתקבל לישיבה פלונית, עליו לבטוח שכל מה שיעשה הקב"ה הוא לטובה, או לבטוח שהקב"ה בוודאי יגרום לכך שהוא יתקבל, וזאת בהתאם לשתי השיטות הידועות בדברי רבותינו אודות גדר הבטחון, האם בטחון ענייני לבטוח שכל מה שהקב"ה יעשה הוא לטובה, או שכאשר אדם רוצה להשיג דבר מסוים, עליו לבטוח שבוודאי הקב"ה יעשה אותו.

נמצא, שבשונה מדברים שנוגעים לרוחניות עצמה, כגון קיום מצוות או עמל התורה, ששם האדם צריך לפעול עד כלות נפשו, בעניין מכשירי רוחניות אין לפעול באופן שהאדם צריך להשקיע את כל האפשרויות שניתן לה-

עלות על הדעת, אלא עליו לפעול בזה כפי שיעור דרגת האמונה והבטחון בה הוא מצוי מחד, וכפי כח הכפירה שבנפשו מאידך. ולכן מי שרוצה להתקבל לישיבה פלונית, עליו לשער כמה אמונה יש לו, כמה בטחון יש לו, ואם הוא מפעיל את כל כוחותיו כדי להתקבל, בל, במילים אחרות הוא מגלה שכח הכפירה שולט אצלו בנפש בלי מצרים.

המייחס לעצמו את התוצאה לכשינתבונן בהיקף הדבר, נבין שיש כאן נקודה יסודית עמוקה. כפי שאומר הרמח"ל, וכמו בואר בדברי הרב דסלר ועוד רבים ע"פ דברי רבותינו, כאשר האדם פועל מכח נקודת הגשמיות, הרי שכמו שהתחדד בעומק, בין אם הוא פועל השתדלות בגשמיות מוחלטת, ובין אם הוא פועל השתדלות במכשירי רוחניות, הרגשתו היא שאיני פועל, וכאן מונח צד של כפירה. ולפיכך האופן הנכון הוא, שאפילו כאשר הוא פועל, עליו להעמיק את האמונה שעל אף שההשתדלות נעשית מצידו, אולם התוצאה תלויה במי שאמר והיה העולם.

כמובן שאילו אדם היה מאמין באופן מוחלט שהכל תלוי במי שאמר והיה העולם, הוא לא היה צריך השתדלות או שהיה נצרך למעט השתדלות, אולם אפילו מי שעדיין יש בו כח של כפירה בנפש והוא כן צריך לפעול, לאחר שהוא פעל את הנדרש לצורך השתדלות, עליו להתבונן ולהבין שהכוח שפועל למעשה, זהו הבורא עולם בלבד, ולאחר שהאדם פעל מצידו את שלו, הקב"ה יעשה עם זה כרצונו, בבחינת 'רבון העולמים אני עשיתי את שלי, אתה עשה את שלך' (שמות רבה כג, ח), אבל בשום אופן אסור לסבור שאם האדם פעל, הרי שהכל נפעל על ידו חס ושלום. אדם שלאחר שעשה את הנצרך עדיין מרגיש שזה לגמרי תלוי בו, הרי הוא נשאר במדרגת הכפירה של ההשתדלות, ולא התרומם כלל.

ענין זה מבואר בדקות בדברי רבותינו, שכאשר אדם מרגיש שכל הפעולות מיוחסות אליו, אסור לו לפעול כלל. רק אם הוא במהלך שהוא מגדיל את האמונה והבטחון מעיקרא, ומאידך מקטין את ההשתדלות, וגם באותו חלק של ההשתדלות שהוא פועל, הוא משריש שהבורא עולם הוא המוציא לפועל של הדברים, רק לאדם זה מותר להשתדל.

■ מהספר הקרוב "בלבבי-ביטחון" מהשיעור תפילה 112 בטחון

1) למה נקרא שמם זוזים שזים מזה ונותנין לזה. הוא מכר דבר שיש לו כביכול קביעות אצלו, אם הוא מכר נכסא ד'לא נידי, זה ברור. אבל אפילו אם מכר מטלטלין ד'כן ניידא, הם מטלטלים ממקום למקום, אבל עדיין יש להם קביעות אצלו, קביעות אצלו. כנגד מה שהיה לו דבר, שהיה קבוע אצלו. מה הוא קיבל, הוא קיבל דבר שזו מיד ליד. כאן מונחת עומק העצבות, של מוכר עצב ולוקח שמח. המוכר קיבל במקום חפץ שהוא קביעא וקיימא, הוא קיבל דבר שזו. העצבות לא סובלת את התזוזה הזו, כי הרי יסודה מכבדות של העפר, לכן הוא עצוב.

עצם השינוי שיצר, שהיה לו חפץ שהיה קביעא וקיימא אצלו, והחפץ הזה נעתק ממנו, זה הטעם שהוא עצוב. אל תאמר תמורת זה נכנס חפץ אחר, לא, נכנס זוזים. נכנס דברים שזים מיד ליד. היציבות הזו כבר לא קיימת בזווי, כאן מונחת ההגדרה של מוכר עצב.

[הגם שיכול להיות שהוא תאב לממון, ומצד זה הוא שמח ועדיין הוא עצוב בזה שהוא מכר. אדם חי עם סתירות. כמו שמ' צינו (שו"ע רכג, ב) שהאדם צריך לומר ברוך דיין האמת, ושהחינו על פטירת אביו, אפי' לו אם יש לו תאוות ממון והוא שמח לגלגל את הזהובים בידו, ולהסתכל עליהם, אבל מאידך הוא עדיין עצוב על עצם המכירה. היציבות שהייתה נסתלקה].

אם כן העולה מהאמור שכל עצב בעו' מק, הוא מעמיד את האדם לאותו מצב של נפש, שהוא לא רוצה שיהיה נקודות שינוי. אבל כל שמחה נותנת מקום לשינוי. העצה לזה, היא הכרה פנימית, שמעיקרא החפץ הזה שייך לי לזמן, ומעכשיו לזמן שלאחר מכן כבר לא שייך לי, כי הנפש החיצונית תופסת את עולם החומר, ובעולם החומר במציאות, הקונה לקח את החפץ, הוא הביא משאית עם חמש סבלים, והגביה ולקח. אבל אם האדם מכיר בזה שזה רק קנין לזמן, אם אני תופס שמעיקרא זה היה שייך לחלקי, וחלקי שבדבר הוא רק לזמן, אם כך המוכר אינו עצב. זה עוזר להאיר בעומק הנפש, את אור השמחה שמשפיע במידת מה על הנפש הבהמית.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

אכל מעץ הדעת, הוא היה אוכל מעץ החיים שנאמר בו (שם ג, כב) ואכל וחי לעולם, ואז באמת הוא היה כאן לעולם. אך כאשר הוא אוכל מעץ הדעת נאמר בו (שם ב, יז) ביום אכלך ממנו מות תמות, והוא יורד למדרגת עפר, שם העפר נותן לו תחושה שהוא לא רוצה לזוז. אז הוא נותן לו הרגשה בתת ההכרה בנפש, שהוא לעולם לא יצא מכאן. זה גופא הנפילה. האדם לא הסכים לידי כך שהוא יצא מכאן. הוא לא מסכים, תמיד רוצה להיות כאן. רק לפני זה, זה היה וחי מעץ החיים, הוא באמת כאן. כשהוא אכל עכשיו מעץ הדעת, הוא נשאר באותה הכרה שהוא תמיד יהיה כאן, אבל באיזה תפיסה הוא מגיע לאותה הכרה, שהוא תמיד ישאר כאן, עפר אתה - הכבדות של העפר נותנת לו הרגשה, שתמיד יהיה כאן.

עוד צריך לידע שכל ימות עולם עד ביאת משיח, תמיד יהיה עצב. כי כל זמן שיש עפר אתה ואל עפר תשוב, יהיה עצב. אנחנו לא באים לסלק את העצב, אלא להגדיל את נקודת השמחה, ולהקטין את נקודת העצב].

כל שמחה היא מהולה בעצב בעולם הזה, הטעם לזה בעומק הוא, כי השמחה הרי איננה שמחה שלימה. שמחה שלימה לא קיימת כאן, במדרגת העולם. מצד מה שאין כאן שמחה שלימה, אז זו שמחה שאני שמח רק בחלקים, שעתידי להילקח. נמצא שהם מולידים תזוזה. העצבות לא מוכנה לקבל את אותה תזוזה, כאן מונח מה שהשמחה מהולה בעצב.

מוכר עצב ולוקח שמח

בלשון חז"ל (ברכות ה, א) נאמר: דרך בשר ודם מוכר עצב, ולוקח שמח, אך כשהקב"ה נתן התורה לא היה כך. אבל סדר בריאתו של עולם, מוכר עצב, ולוקח שמח. מה כוונת הדבר שמי שיש לו חפץ, ומכר אותו הוא עצב, ומי שלוקח שמח, הרי לכאורה אם אדם קיבל מלוא תמורתו, כנגד אותו חפץ, וברצונו הוא מכר את אותו דבר. הרי כמו שהלוקח שמח, כי הוא רצה לקנות. מאותו סיבה גם המוכר צריך להיות שמח, כי הוא רצה למכור.

נבין כאן נקודה דקה ועמוקה, כנגד מה שהוא מכר מה הוא קיבל, בלשון חז"ל זה נקרא זוזי. ודרשו חז"ל (מדרש תנחומא מטות

מקום קביעותו. שם יש לו דין של קבוע, לא דין של פירש. זה מקומו, שם הוא נמצא.

אנחנו רואים לפעמים בהרבה בני אדם, שיש להם איזה שהוא גון של חיים, שהם לא רוצים לזוז מהמקום. כאן הוא התחתן, כאן נולד, אולי גם שם ימות. יש תכונה של בני אדם שקשה להם, אם הם נולדו באותו עיר, הם לא יעזבו את העיר, הם נולדו בש' כונה הזו, קשה להם לעזוב את השכונה. יש בני אדם שגם בעת שאין ברירה והם צרי' כים לעבור דירה מפני שהמשפחה גדלה, הם מחפשים בית לקנות, רק ברחוב שהם גרים. מאיפה זה נובע בעומק, זה נובע מהכבדות שביסוד העפר. הכח הזה כמובן, קיים אצל כל נפש ונפש, רק במינונים יותר דקים, אבל הוא קיים.

אם כן ההגדרה של השמחה, ושל הפכה העצבות. העצבות רוצה את הקביעא וקיימא בנפש, השמחה מה דורשת כל הזמן, שי' נויים, התחדשויות. אנחנו רואים בני אדם רוצים שמחות, מה כוונת הדבר, עוד התח' דשות, ועוד התחדשות. מה כן יש להם, יש להם חלקים ששייכים להם לפי חלקי נפשם, אבל חלקים מתחלפים. הן חלקים שמתח' לפים בחיצוניות, והן גם חלקים מתחלפים בפנימיות שלהם. למה הם עצובים, כי הע' צבות תובעת את היציבות שבדבר. היציבות שבדבר הרי לא קיימת, כי הדבר משתנה. כאן מונח עומק העצבות של הנפשות.

השמחה, כשהיא שמחה שלימה היא נוב' עת מהשגת השורש הגמור, שמחה שאיננה שלימה נובעת מהתחדשויות, שביסודם הוא תהליך כמו שהוזכר לעיל, העפר רוצה מצב אחד יציב כל הזמן, וכל שינוי אפילו שהוא טוב, הוא יוליד לנפש עצבות מצד המהלך הזה. השמחה רוצה את השינוי, היא רוצה - התנערי מעפר קומי, העצבות שתולדתו מיסוד העפר רוצה את הקביעא וקיימא.

[בעומק שורש הדבר הוא כנודע מדברי הזוהר הקדוש (ח"ג קכא, א) בר נש אזיל בהאי עלמא והוא חשיב דדיליה הוא תדיר וישתאר בגויה לדרי דרין, אדם נמצא כאן בעולם, הוא חושב שישב כאן לתמיד. מאיפה זה נובע, שהוא חושב שישב כאן לתמיד, מפני שנאמר (בראשית ג, יט) עפר אתה ואל עפר תשוב, כי הכבדות של העפר, נותן לו הרגשה שהוא תמיד נמצא כאן. אם הוא לא

נסיון

אדם שסבור שהאהבה שלו לילדיו היא מושלמת, הרי שא-פילו אינו מנסה להתמודד עם אותה נקודת נסיון, לעומת זאת כאשר האדם מודע לכך שישנן נקודות שבהם הוא מעדיף את צרכי עצמו על פני צרכי הילדים [כל אחד לפי ערכו], כאן מתחילה נקודת ההתמודדות והנסיון שלו, וכאשר הוא יצ-ליח להתגבר על נסיון זה, אהבתו לילדיו תתגבר ותתחזק. [ומכאן ואילך הוא יוכל להתרומם לאהבת ישראל הכללית ולאהוב כל אחד מבני ישראל כשם שהוא אוהב את ילדיו].

דע את ילדיך 002 עולם הרגש

ההסתכלות של אדם שמזהה את עצמו כנשמה שמול-בש עליה גוף על המצב שונה לחלוטין. יודע הוא באופן ברור כי העבירות הן בבחינת "בגדים צואים" [כלשון הנביא], בג-דים מלוכלכים. הוא חש שהאני שלו נשאר טהור כמו שהיה, רק שמולבשים עליו בגדים מאוד לא נקיים [בלשון המע-טה] והוא רוצה בכל מחיר להתפטר מהם. אבל ההרגשה של הכאב אינה יוצרת אצלו שום חולשה בהרגשת הטהרה הפ-נימית של עצם האני, ומתוך כך קיים בנפשו כח תעצומות של טהרה שעל ידו הוא יכול להתמודד עם נסיונות החיים.

דע את עצמך 002 הרע רק לבוש

צריך להיות מודע להקולות בתוך עצמך. רק אם האדם כבר מתרגל לשמוע שני קולות בתוך עצמו יכול להתמודד עם מל-חמת היצה"ר או כל בעי. אבל אם האדם שומע רק קול אחד בתוכו, אינו יכול להתמודד כשבא נסיון. גם בכל דבר שאתה עושה, צריך להיות מודע לכל הסיבות שאתה עושה דבר זה. כשאתה קונה דבר מהחנות, מה הסיבה שאתה קונה דבר זה? אין רק סיבה אחת, אלא אם מתבונן, אתה יכול למצוא יותר סיבות שהם המניעים לקניית החפץ.

רוב הבעיות לא מתחילים בבית, אלא מתחילים בעצ-מו. זהו העומק של מדות רעות - האדם לא מודע לעצ-מו, הוא עושה חסד ונותן צדקה, אבל אינו מכיר עצמו כלל.

דע את משפחתך 003 הכרת עצמו

לעיל דברנו על כך שהקב"ה נמצא ליד האדם, וכמו כן על ענין ההשגחה הפרטית, אך לא הכללנו בדברים את היסוד של "תפילה". העמדנו את הדברים בצורה שנדרש מהאדם להכיר שהקב"ה נמצא לידו ולהכיר בהשגחתו ית-ברך, אבל הצורה האמיתית של הדברים היא, שלכל נסיון בעבודה, לכל קנין, מצורפת התפילה, ונפרט את הדברים.

בלבבי-ב - אני תפילה

סיבת נסיון הפרנסה - בכדי לחזק את האדם באמונה

עתה נתבונן מהי הנקודה שצריך להתרומם בנסיון "בזעת אפיקך"? התשובה היא אמונה! נבאר ונרחיב את הדברים.

כתב המס"י "אמנם מה שיוכל לשמור את האדם ולהצילו מן המפסידים האלה, הוא הבטחון, והוא שישליך יהבו על ה' לגמרי. באשר ידע כי ודאי אי אפשר שיחסר לאדם מה שנקצב לו, וכו'. אך לא שההשתדלות הוא המועיל, אלא שההשתדלות מוכרת, וכיון שהשתדל הרי יצא ידי חובתו, וכבר יש מקום לברכת שמים שתשרה עליו, ואינו צריך לבלות ימיו בחריצות והשתדלות".

העולה מתוך דבריו, שריבוי ההשתדלות לא יועיל להשיג פר-נסה, ומיעוט ההשתדלות אינו ממעט הפרנסה. ואם יטעה האדם וישתדל פחות מן הראוי לו, בעבור זה לא יפסיד שום פרנסה. והרי זה דומה לטעה ולא קדש הלבנה שבעבור זה לא מתמעטת הפרנסה.

אלא מאי, שהאדם מרגיש שאם לא ישתדל לא יהיה לו כסף, ואם יוסיף להשתדל ירבה ממון. אולם זו כפירה גמורה, שהרי אינו מאמין שהקב"ה לבדו

בלבבי ג - פ' ג תפילה

... שעמידה בנסיון זה באופן מושלם הוא דבר קשה מאד, אולם ככל נסיונות החיים שעמם אנו מתמודדים, לעיתים מצ-ליחים יותר ולעיתים פחות, אולם ראשית צריך להכיר בזה כסוג של עבודה ונסיון.

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודה ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 · 12>4>2 718.521.5231 USA

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com